

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ sveder vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravništvu „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Nasnanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 12.

V Ljubljani, 21. junija 1894.

Letnik VII.

Katoliški shod v Trnovem.

Veličastno in slovesno vršil se je v nedeljo dne 3. junija shod katoliškega političnega društva v Trnovem na Notranjskem. Omenili smo že, koliko so se trudili narodno-napredni nasprotniki, da bi shod preprečili. Dopis v »Slov. Narodu« iz Trnova pri Il. Bistrici, objavljen dne 5. junija, je najboljši dokaz za to. Ta dopis je najhujša obsodba narodnih naprednjakov v Trnovem, ki so se zoper shod katoliškega političnega društva borili s tem, da so ščuvali gostilničarje, naj ne dajo v ta namen svojih prostorov, da so branili postavljati mlaje, zabranjevali streljanje s topiči, da je župan ob vršečem se shodu prikoral na čelu bandi muzikantov, ki je namepravala v bližnji gostilni onemogočiti shod s svojim skripanjem.

Najbolj značilno je, da je vodil to bando župan Urbančič sam. Mislili smo do sedaj, da je župan v kraju zato, da skrbi za red, a sedaj nas je trnovski župan prepričal, da temu ni tako. Ne spominjamo se, da bi se bil še kedaj kateri župan pri nas tako osmešil pred javnim svetom, kakor trnovski župan Urbančič. Župan na čelu bande muzikantov! Škoda, da ni bilo fotografa, ki bi bil naslikal to podobo, ter jo ohranil v spomin poznejšim rodovom.

Surovost je bila skoro izključno orožje, katero se je vihtelo zoper snovatelje katoliškega shoda v Trnovem. To ni bilo dostojno in ne lepo, a mislili smo, da bo omejeno ostalo samo na Trnovo, toda istih mislij so tudi pri »Narodu«, ker v omenjenem dopisu opravičujejo in lepšajo skrajno surovo in negostoljubno ravnanje traovsko-bistriških naprednjakov. Stavimo, ko bi bili napravili Lahi ali Nemci kak shod v Trnovem, da bi se zoper nje ne bilo tako grdo postopalo, kakor se je to godilo s somišljeniki katol. pol. društva.

In vendar vkljub ali recimo vzlasti radi tega neosnovanega, neolikanega ravnanja župana Urbančiča, notarja Rahne-ta in drugih napredno-narodnih kričačev

zvršil se je shod katoliškega polit. društva v Trnovem tako slavno in ob ogromni udeležbi, kakor malokateri drugi shod.

Iz Ljubljane pripeljali so se dopoldne v Trnovo odborniki katoliškega političnega društva, gg.: dr. Gregorič, dr. Papež, Franc Peterca, Ivan Peterca, in dr. Šustersič. Na kolodvoru vsprejeli so jih gg. dekan Vesel, kapelan Rudolf in več odličnih trnovskih mož. Trnovo je bilo ozaljšano z mlaji in zastavami, topiči so pokali. Čez cesto bil je napravljen slavolok z napisom: »Vse za vero, dom, cesarja!«

Ob 3. uri popoldne pričel se je shod. Ljudstvo jelo se je zbirati na določenem prostoru pod milim nebom. Čudno je bilo in nečastno, da so ljudem zbirajočim se na shod, ki se je vršil ob državni cesti, ukazovali bistriški naprednjaki, župan Urbančič s tovariši, rekoč: »Cesta je prosta, stran s ceste!«

Toda vlaki ljudstva jeli so se množiti in množica pričujočih je tako silno narasla, da sta pomagáč in Urbančič izginila kakor kafra s ceste. Videla sta, da sta popolno osamljena in da se za nju spletke nikdo ne mení.

V ime odbora katoliškega političnega društva otvoril in predsedoval je zborovanju deželnega glavarja namestnik dr. Fr. Papež. V iskrenih besedah pozdravljaj je pričujoče zborovalce ter izražal svoje posebno veselje na tem, da se je zbralo od blizu in daleč tako nepričakovano in ogromno število udeležencev.

Kot govornik je prvi nastopil dr. V. Gregorič ter v krepkem, navduševalnem govoru pojasnjeval krščansko-socijalna načela, za katera se je boriti vsem zavednim katoličanom, ako hočemo, da se na boljše obrnejo žalostne razmere na verskem, na narodnem in gospodarskem polju. Ker je Slovencev tako malo, zeleti bi bilo, da bi se vsi združili pod to krščansko-socijalno zastavo ter z združenimi močmi delovali za duševni in gmotni napredek slovenskega naroda.

Navzoči so gosp. govornika pazljivo poslušali ter glasno odobravalj njegove besede.

Do tedaj je bilo na shodu precej mirno. A ko nastopi drugi govornik, domači kapelan g. Alojzij Rudolf, ki si je pridobil največ zaslug za ta shod, tedaj se je pričel hrup, ki je prihajal od navzočih narodnih naprednjakov. Nekateri so si za ta dan navlašč naročili piščalke ter z njih zvižganjem skušali motiti govornika, a vsi ti poskusi so se izjalovili, navzoča množica ljudstva se ni dala motiti in tudi govornik je nadaljeval svoj govor.

Toda prizor se zopet spremeni. Zborovalci zapazijo namreč, da se od županove hiše pomika tolpa muzikantov s slabo hreščočim orodjem; v svoji slabi vesti so se skrbno ognili zborovalcev, napravili so ovinek ter prišli zborovalcem za hrbet. Pred njimi se široko razkorači oče županov in na dano znamenje udari kor muzikantov na svoje škripajoče instrumente in župan si je gotovo mislil: Zborovanje je onemogočeno! Zmaga je naša! Mislil je, da bo njegova banda delala tako kakor trobenta pred Jeriho. Toda oder se ni hotel podreti in navzoči na odru se niso pogreznili, pač pa se je banda pod vodstvom župana Urbančiča podala v gostilno pred zborovalščem. Tedaj pa je bilo zborovalcem nagajanja dosti. Nekaj čvrstih mož stopi k gostilni ter zapre vrata. Bati se je bilo kakega izgreda od strani najete bande, zato je okrajni glavar stopil v gostilno in ondi županu pojasnil stališče. Nasledek je bil, da je bil ta dogodek dokončan, piščala so obmolknila in godci so se skrivaj porazgubili.

Zborovanje se je potem mirno vršilo. Nasprotniki so bili osramočeni, zborovalci pa vedno bolj navdušeni, ker so videli kaka surovost da bi zavladala, ako bi taki ljudje še zanaprej zvonec nosili.

Drugi govornik g. Alojzij Rudolf je bil ravno jel pojasnovati vedno bolj naraščajočo revščino mej notranjskimi kmeti, ko se je pričel popisani hrup. Zato je potem, ko je volja zbranega ljudstva ukrotila šum, popolnoma opravičeno zaklical nekako tako-le: Sedaj vidite, kakšni so liberalci. Mej tem, ko vam govorim o vaših ranah in o vaši bedi, skušajo oni zadušiti moje besede, da bi ne slišali, kaj vas tare. Pojasnoval je dalje vzlasti neznosno breme dolgov in brezsrčno ravnanje domačih oderuhov. Na tisoče dolga je v trnovski okolici, od katera morajo ubogi dolžniki plačevati po deset in več, da celó po dva set odstotkov. Ljudje, ki sicer morda kriče za narod, ne vidijo v ljudstvu družega, nego sredstvo, kako bi ložje obogateli. Krščanske pravičnosti je vedno manj, o ljubezni se še govoriti ne more.

Kmečki oderuhi so najgorje pljavke in komur je še kaj mar blagor ljudstva, mora se jim ustavljati. To pa samo še nič ne pomaga; treba je pomagati tudi v dejanju, kedar in koder se more.

Ljudstvo je bilo do solz ginjeno pri tem govoru; saj mu je bilo tudi znano, da gospod govornik v dejanju izpolnjuje najpožrtvovalnejše vse, kar priporoča. In zato ni čuda, če je njegovemu vprašanju: »Ali nam zaupate«, zagromela vsa nebrojna množica z jednim glasom: »Zaupamo, zaupamo!«. In ko je zvršil

svoj govor, ni hotelo biti konca odobravanju, s katerim so hvaležni poslušalci skušali pokazati svojo udanost in spoštovanje gosp. govorniku.

Tretji je nastopil gosp. dr. Šustersiè, ki je popolnoma opravičeno oziroma nedostojno ravnanje nasprotnikov. Izivali so sami na najostudnejši način in zaslužili so trezno premišljen in dobro osoljen odgovor. Govornik je povdarjal, da se nasprotniki katoliškemu gibanju mej Slovenci tako radi finenujejo izobrazence — inteligencijo. Danes so pokazali, kakšna je ta inteligencija. Najbolj neotesani hribovski kmet bi se sramoval kaj takega vprizoriti, kar smo ravno kar videli. Zato smo lahko ponosni, da ne spadamo mej tako inteligencijo, mej tako razumnistvo. Razvijal je se dalje razložek mej pravo krščansko stranko in mej njenimi sovražniki. Ljudstvo je često odobrujoč se oglašalo že mej govorom in po govoru je glasno zahvaljevalo govornika.

Za njim je zaključil predsednik shoda dr. Papež, katerega mirnemu in previdnemu vodstvu se je zahvaliti, da se je shod vršil v tako lepem redu, v izbranih besedah zborovanje, zahvalil pričujoče zborovalce za tako obilno vdeležbo ter jih vzpodbujal, naj vsak po svojih močeh deluje na to, da se čim preje vresničijo nameni, katere ima pred seboj konservativna stranka. Skrbé naj da v ta namen delujemo vedno bolj z združenimi močmi po geslu našega presvetlega cesarja. Sklepajoč svoj govor pohvali Slovence vsikdar zveste svojemu vladarju ter s »slava-klici na cesarja završi shod. — Z nepopisnim navdušenjem odzivalo se je ljudstvo na te besede ter kazalo posebno udanost in ljubezen do presvetlega cesarja. Naše ljudstvo pa se je s težkim srcem ločilo iz mesta, kajti še bi bilo rado vstrajalo in poslušalo pozno v noč.

Hvaležni spomenik so si postavili v srcih prehvaležnih Notranjcev vsi, ki so se potrudili na ta shod. Hvala se izreka vsem najiskrenejšim. Bodite plačani za trud s tem, kar vam hvaležna srca podajajo. Bogati niso in nimajo zlata, da bi vam vrnil, a leskeče solze, ki izhajajo iz dna srca, utrinjajo se za vami, želeč vas kmalu zopet videti!

Tak katoliški shod ima res lepo, vzvišeno poslanstvo. Uzori čim dalje, tem bolj izginjajo iz našega zasebnega in javnega življenja; gnili materializem s svojimi živalskimi strastmi vse okužuje. Kako dobro je tedaj, če se ob takih slovesnih prilikah zopet vdiše v opustošeno človeško srce visjega vzornega vzleta. Naravi se zopet odpre nova zdrava smer, upanje se vrača in z upanjem življenje in delovanje. Vzgojevalne sile katoliških shodov ne moremo dovolj povdarjati. In ljudstvo samo kaže s svojo mnogobrojno udeležbo in s svojim zanimanjem, da si želi take vzgoje. Do 6000 vrlih Notranjcev je prihitelo v Trnovo in vsi so bili do dna srca zadovoljni. Med njimi so bili odlični zastopniki dubovskega in svetnega stanu. Pri ti priliki naj omenjam, da ste v prvem svojem poročilu prav mej poslušalci omenjali mnogo vrlih Primorcev, kateri so ta dan bili v Trnovem. Katoliško politisko društvo je častno izvršilo zadnjo nedeljo svojo zadano si nalogo. Bog dodeli srečno in veličastno pričetemu delu svoj blagoslov!

Shod katol. slovenskega društva na Brezjah.

Zopet nam je poročati o lepem osnovalnem shodu, ki se je vršil 11. junija na Brezjah in na katerem se je osnovalo katoliško slovensko društvo za radoljiški okraj. Brezje so se ta dan odele v praznično obleko; lepe zastave paprčeve, narodne, cesarske vihrule so iz bližnjih hiš. Za zborovališče porabili so se prostori nove cerkve, ker je bil vsled obilne vdeležbe prostor pri »Finžgarju« v ta namen premajhen. Dasi je bil delavnik, poslale so vendar skoro vse občine radoljiškega okraja svoje zastopnike, duhovne, župane, občinske odbornike in druge vrle gorenjske možé. V obilnem številu so vzlasti prihiteli Bohinjci, kar je zaradi daljave treba posebno omenjati, ti so imeli seboj tudi znani zbor bohinjskih pevcev, ki so povelečevali to prelepo slavnost s krasnim svojim petjem.

Ob 1/2 10 uri opravil je dekan blejski preč. gosp. Jos. Razboršek slovesno sv. mašo, med katero je vbrano peval zbor domačih in bohinjskih pevcev. Po dokončanem cerkvenem opravilu pričelo se je zborovanje.

Shod otvori načelnik osnovalnega odbora katol. slov. društva za radoljiški okraj gosp. Janez Vurnik, kipar in posestnik v Radoljici. V krepkih besedah pozdravi pričujoče, ki so se v obilnem številu zbrali od blizu in daleč ter pripomogli, da se tem slovesneje vrši osnovalni shod katol. slov. društva za radoljiški okraj.

Potem omenja, kaj vse je storil osnovalni odbor, da je rešil stavljeno si nalogo, katero naj zborovalci danes potrdé z izvolitvijo stalnega odbora. V kratkih potezah narisal je namen novega društva, ki se zrcali v geslu in borbi za vero, dom, cesarja. Želja osnovalnega odbora je, da se v tem društvu združijo vsi, ki dobro hočejo gorenjskemu ljudstvu v verskem, narodnem in gospodarskem oziru. Ako je bilo kaj pomanjkljivega pri delovanju osnovalnega odbora, blagovolijo naj rojaki oprostiti, volja bila je dobra, a boriti se je bilo treba z raznimi začetnimi tožavami.

Vsak Gorenjec, ki se zaveda svojih javnih dolžnostij v sedanjem času, pristopil bo gotovo rad k novemu društvu, katero hoče vsikdar krepko in vstrajno dvigati svojo katoliško slovensko zastavo po lepem radoljiškem okraju v duševni in gmotni prospeh naše gorenjske strani. S to željo otvori predsednik zborovanje, ter da besedo župniku gorjanskemu preč. g. Janezu Azmanu, ki je v poljudnem in zanimivem govoru pojasnoval, zakaj se je novo društvo osnovalo za radoljiški okraj in zakaj se imenuje to društvo katoliško slovensko društvo. Za sedaj le omenimo, da so ga pričujoči poslušali zelo pazljivo ter da so bili gosp. govorniku zelo hvaležni za čas in razmeram toliko prikladne besede.

Za njim je govoril gosp. državni in deželni poslanec vodja Povše, ki se je nalašč pripeljal z Dunaja, kjer sodeluje v davčnem odseku. Pojasnoval je s strokovnjsko temeljitostjo in z domačo besedo misel, da se je našemu narodu treba organizovati, združevati in vrediti tudi v gospodarskem oziru, ako hočemo, da naš

narod tudi v teh revnemu ljudstvu toliko nevarnih časih ohrani zemljo, katero je podedoval od svojih očetov. Tudi v gospodarskem oziru se je zadnji čas vse spremenilo. Kraji in ljudstva se sedaj vežejo med seboj po železnicah, tako da ni več skoro govoriti o kaki daljavi. Zato pa je tekmovanje toliko hujše. Fabrike nastajajo in mali posestnik se umika bogatinu, ker se ne more z njim kosati. Kar se je zdelo nekdanj nemogoče, to se godi dandanes. Trgovci iz Amerike, Avstralije, Indije, Rusije pošiljajo na naš trg pšenico in druge vrste žita in je prodajajo po nižjih cenah, kakor je to z ozirom na stroške pri obdelovanju mogoče našemu domačemu kmetovalcu. Cene žita so zato padle in zato umen kmetovalec sedaj prideluje žita le toliko, kolikor ga potrebuje za domačo rabo, sicer pa se mora ozirati po družih dohodkih. Najbolj se sedaj našemu kmetovalcu splačuje živinoreja. Zato pa treba krme, gozdne paše. Tu govornik obširno razpravlja gozdne postave, omenja njih dobrih in slabih stranij ter povdarja, kaj vse treba tudi kmetovalcem storiti, da se v tem oziru zanje kaj na boljše obrnejo sedanje kmetu ne preveč prijazne razmere.

Gospod poslanec je nadalje govoril, kako se sedaj dela na to, da bi se preosnovali davki in bolj pravično razdelili, kakor do sedaj, vzlasti da bi se znižal ali odpravil zemljiščni davek, ki je posebno krivičen; govoril je o »kmetških domovih«, ki naj bi zabranjevali, da bi strašni boben tako pogosto ne pel okoli kmetških posestev ter cele družine preganjal iz očetovskega doma v tuji svet s trebuchom za kruhom. Da se pa dosežejo tukaj načrtani nameni, za to pa je treba dela, razumnega dela, skupnega dela! In ta namen si stavi novo društvo, katero bo pripomoglo, da se bodo njegovi udje večkrat zbirali na shodih zdaj v enem kraju zdaj v drugem ter se razgovarjali, kako vspešneje in boljše delovati za svoje gospodarske koristi. Zato je pa tudi ravno zaradi gospodarskih ozirov to društvo zelo potrebno. Zeleti je zato, da se gorenjski gospodarji radoljiškega okraja prav v obilnem številu vpišejo v novo katoliško slovensko društvo, ki se tako slovesno snuje na današnjem zborovanju.

Govornik je žel pohvalo o sklepu govora.

Primarij dr. Vinko Gregorič govoril je o značajnosti, katere treba katoliškim Slovencem vzlasti v sedanji dobi. Zavedati se nam treba svojih dolžnostij in svojih pravic, da prve spolnujemo, druge pa zahtevamo. Zoper liberalizem treba se Slovencem boriti s katoliško zavestjo, zoper oholega, zemljelačnega tujca bojevati se nam je z narodnim delom za duševni in gmotni naš napredek. Te misli govornik poljudno in naukušeno pojasnjuje ter spodbuja pričujoče, naj zlasti zato radi in v obilnem številu pristopijo novemu društvu, ki ima tudi namen, na Gorenjskem vzbujati versko in narodno zavednost in njima primerno delovanje. Tudi ta govor je bil sprejet z živahnim odobranjem.

Deželni odbornik g. dr. Fr. Papež omenja nekaterih del deželnega zbora in odbora za splošno podporo kmetijstva, pozdravlja novo katoliško slovensko društvo, ki si je po svojih pravih postavilo tako lepo nalogo ter želi prav veselih in zdatnih vspehov njegovemu delovanju.

Predsednik zborovanju se zahvali raznim govornikom za lepe, poučne besede ter jih prosi, naj novemu društvu ostanejo naklonjeni tudi v prihodnje.

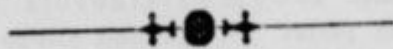
Za tem se je vršila zadnja točka dnevnega reda: Volitev stalnega odbora, o kateri je poročal župnik čast. g. Jan. Berlic. Soglasno so bili izvoljeni v odbor gg.: Janez Arh, posestnik in župan iz Srednje Vasi v Bohinju, Jan. Azman, župnik v Gorjah, Andrej Jurgele, posestnik in župan v Mošnjah, Janez Novak, župnik v Radovljici, Jos. Razboršek, dekan na Bledu, Ant. Šoklič, posestnik in župan na Koroski Beli, Rihard Sraj, poštar na Bledu, Janez Vurnik, kipar in posestnik v Radovljici, Ignacij Zupan, izdelovatelj orgelj in

posestnik v Kamnigorici, Jakob Zumer, župan in posestnik v Gorjah. — Za namestnika gospoda: Janez Berlic, župnik v Mošnjah, in Klemen Dolžan, posestnik z Breznice.

Po dovršeni volitvi sklenil je predsednik zborovanje z Živio- in Slava-klici na papeža in cesarja.

Precej na to se je novoizvoljeni odbor osnoval ter si zbral za predsednika g. Janeza Vurnika, podpredsednika sta gg. Janez Novak in Ignacij Zupan, tajnik in blagajnik g. Janez Azman.

Proseč blagoslova božjega novemu društvu želimo, da bi društvo, čegar rojstni dan je bil tako časten in slovesen, imelo še mnogo tako lepih dni v svojem življenju, da bi prav marljivo napravljalo shode po raznih farah ter tako po svoje pripomoglo, da si Slovenci polagoma vrnemo svoje zasebno in javno življenje po načelih katoliške vere, ki so tako lepo izražena v sklepih I. slovenskega katoliškega shoda.

Kaj je novega po Slovenskem?

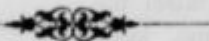
Kranjsko. Iz Kresnic 15. junija: Kakor nam je lansko leto g. podobar Fr. Osole iz Kamnika lično prenovil veliki altar v farni cerkvi, tako nam je prenovil letos vse tri altarje v naši podružni cerkvi na Poljanah. Posebno veliki altar dela mojstru čast. Blagoslovil pa je četrto nedeljo po Binkoštih prenovljene altarje, ter slovesnosti primerno govoril v pričo mnogobrojnega ljudstva domači č. g. župnik. — V Kamnigorici so 17. junija mil. g. stolni prošt dr. Klofutar blagoslovili nove orglje, katere so oskrbeli goreči in radodarni Kamnigoričani, napravila pa izvrstno Kamnigoriška rojaka umetnika brata Zupan. Bil je to lep slovesen dan za Kamnigorico, ki ondodnim prebivalcem ostane v nepozabnem spominu. — V Semiču so praznovali ondodni dekan č. g. Anton Aleš 25letnico odkar so v Semiču. Dobro ljudstvo semsko je ob tej priliki pokazalo, kako iskreno da ljubi svojega duhovnega pastirja. — Za župana je bil v Semiču izvoljen g. Ivan Susteršič, trgovec in posestnik v Semiču. — Iz Borovnice: Pri nas je že delj časa, mej otroci zelo razširjena bolezen, tako imenovana »škrlatica« katera zelo nadleguje otroke. Precej otrok je že pomrlo za to boleznijo. Trirazredna šola je zaprta že zato od dne 22. aprila, in ostane še toliko časa, da se bolezen poleže. — Iz Nevelj 5. junija. Sporočam Vam ob kratkem o slavnosti, ki se je pri nas vršila dne 3. t. m. Preč. gosp. kanonik in dekan kamniški, Janez Oblak, so nam namreč blagoslovili nova stranska altarja. Prisustovalo je pri svečanosti še pet drugih duhovnov sobratov. Po pridigi, ki jo je imel domači g. župnik, bila je slovesna sv. maša, in slavnost se je zvršila z zahvalno pesmijo. Res iz dna srca so nam prišle besede: Tebe o Bog hvalimo! kajti prelep kras za cerkev sta nova altarja. Altarja sta kamenita, in izdelal ju je g. Alojzij Vodnik,

kamnosek v Ljubljani. Sta preprosta, a vendar toli lična, da napravita na vsakega dober vtis. Okraskov ni preveč, a vendar nikjer nič ne pogrša oko. Sodba ob altarih je zelo ugodna; poznavatelji cerkvene umetnosti trde, da se je tu g. Vodnik izkazal mojstra strokovnjaka. Nekaj moram še omeniti. Ako se misli na nove kamnite altarje, se navadno ljudje strahijo s tem, da bi taki altarji preveč stali. Prav v tem oziru pa se mora reči, da g. Vodnik ne pretirava. »On hoče ljudem pokazati — tako se je o neki priliki sam izjavil — da se tudi za male denarje da kaj ličnega napraviti iz kamnja.« Sme se toraj g. Vodnik čast. cerkvenim predstojnistvom v vsakem oziru prav tople priporočati. Pohvalno moram omenjati tudi neveljskih faranov. Altarja sta se napravila le s prostovoljnimi doneski faranov. Ako pomislimo, da je fara zelo majhna in bolj revna: pač moramo sklepati na veliko vnemo in poztivovalnost faranov. Slava jim! Naj bi jih posnemali i drugod! — Dne 13. t. m. ponoči se je vnelo poslopje posestnika Ant. Znidarja v Vel. Mengsu. Pogorela mu je hiša in gospodarsko poslopje, tudi streha hiše soseda Fntek-ja je močno poškodovana. Ogenj je vničil tudi vola in dve kravi. — Za župana izvoljen je bil v Pečah v kamniškem okraju posestnik Jan. Klopčič iz Selisč, svetovalca pa posestnik Jernej Barlič iz Goričan in učitelj Mat. Janetič iz Peč. — Dne 7. t. m. je toča hudo pobila v občini Gojzd in Tučna. Dne 11. in 12. t. m. je posebna komisija cenila škodo. — Dne 11. t. m. je vtonil v črnuškem potoku na Gmajni dveleten otrok hišarja Petriča. — Načelnik cestnega odbora za ribniški okraj je zopet izvoljen župan soderski, g. Jurij Drobnič, namestnik pa gosp. Jakob Pauser poštar v Ribnici.

S Štajerskega. Lavantinska škofija zaluje po enem najboljših duhovnikov, po preč. g. stolnem dekanu in

prelatu Francu Kosar-ju. Blagi gospod so se podali v lko na Primorskem krepit si svojega zdravja, toda v noči od 10. na 11. junija jih zadene srčni mrtvoud. Rajni so bili rojeni dné 10. septembra 1823 v Braslovčah in v mašnika posvečeni l. 1846. Pokojni gospod so bili vzgled pobožnega duhovnika, duhovit in sloveč pridigar ter iskan spovednik, delaven pisatelj in zvesti sin slovenskega naroda, mož Slomšekovega duha in značaja. Kako obče priljubljeni so bili rajni, priča veličasten pogreb, ki je bil v Mariboru 14. t. m. Milostljivi knezskof sami so govorili ganljivo nagrobnico in vodili, v spremstvu 100 duhovnikov, sprevod na mestno pokopališče. — V bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu so umrli č. g. loški župnik Val. Stiplovšek; pogreb je bil v Ločah dné 20 t. m. Naj počivata v miru! — Slovensko politično društvo je sklicalo 20. t. m. v Celje shod zaupnih mož, da so se posvetovali kedaj in koliko naj se skliče ljudskih shodov, pri katerih bi se naj obravnavalo o celjski gimnaziji (oziroma slov. oddelkih), o javnih napisih in novih davčnih predlogah. — Vkljub raznim ugovorom od nam nasprotne stranke smemo upati, da se otvorijo na celjski gimnaziji slov. vsoporednice. Kako vrolo naši dijaki v njih napredujejo, priča skušnja iz stajerske zgodovine, ki se je vršila 9. t. m. v Mariboru.

Le slovenski dijaki. in sicer 9 (med njimi 7 iz slov. oddelka) so se udeležili skušnje. Vsi so dobro odgovarjali; prvo darilo je dobil M. Vraber iz slov. oddelka. — Na staj. deželni kmetijski soli v Grottenhofu pri Gradcu se odda začetkoma šolskega leta 15. septembra več brezplačnih mest. Prošnjiki, najmanj 16 let stari, morajo se osebno oglasiti (do 15. jul.) pri ravnatelju šole in napraviti skušnjo o znanostih, pridobljenih v ljudski soli. Ravnateljem južno-stajerske hranilnice je izvoljen gosp. dr. Juro Hrašovec. — Usmiljeni bratje v Gradcu so lani sprejeli 2295 bolnikov. — Duhovniki dekanije Kozje so darovali družbi sv. Cirila in Metoda 25 kron, in duhovniki dek. Ptuj 20 kron. — V Mariboru se bo 1. julija osnovalo »delavsko bralno in pevsko društvo«; v Sevnici ob Savi se je osnovalo tamburasko društvo. Blizu Gradca so v Muri vjeli veliko ribo, 19 1/2 kg težkega in 1 m 30 cm dolgega solača. — V Založah blizu Polzele je posestnik L. Kotnik vrgel v prazen sod, v katerem je bil spirit, goreče zveplo. Sod se užge in razletel ter Kotnika tako hudo rani, da je čez 2 uri umrl. — Pri sv. Petru nize Maribora je v Dravi utonil neki fant. — Č. g. Gregor Duplnik je dobil župnijo sv. Franciška v Strazah in čast. g. Fr. Škorjanc župnijo sv. Štefana v Gomiljski.

Cerkev in šola.

Obletnica delavske okrožnice.

Aprila meseca je prišlo veliko število španjskih romarjev k sv. Očetu v Rim; mej njimi je bilo posebno mnogo delavcev. Papež so jih ljubeznivo sprejeli in so jih zahvalili za njihovo udanost in zvestobo. Romarji so bili samega veselja vsi prevzeti in do solz ginjeni so obetali neporušljivo stanovitnost sv. katoliški cerkvi, dovolil se jim je tudi vstop v veliki vatikanski vrt. Tam so ravno delavci delali neko poslopje. Španjski romarji so šli mimo in so vprašali, komu to delajo. Odgovorilo se jim je, da za sv. Očeta samega. Delavski romarji so nato kar naenkrat odložili svoje vrhne obleke in so poprosili papeževe delavce, naj jim za nekaj časa prepuste delo. Radi so jim dovolili; romarji so pa s svetim navdušenjem poprijeli za orodje in začeli delati, da je bilo kaj. Presrečne so se šteli, da smejo tudi s svojim telesnim delom skazati hvaležnost in otroško udanost svojemu preljubemu Očetu in najboljšemu zagovorniku.

Ta vspodbudni vzgled pobožnih španjskih romarjev nam kaj lepo kaže, kako natorna in lepa je zveza trpinov in revežev s sv. Cerkvijo. Tisti, ki si v potu svojega obraza z žuljavimi rokami služijo svoj kruh, ljudje dela in trpljenja, vedo dobro, da imajo najboljšo podporo pri tistih, ki jim kažejo iz te solzne doline pot v večno srečo, ki jih uče, da njihov pravi dom ni tukaj, marveč pri nebeskem Očetu. Zato so pa najhujši sovražniki človeškega rodu tisti hudobneži, ki revnemu, delavnemu ljudstvu trgajo vero iz srca in jih napolnjujejo s sovraštvom

do nje in do njenih služabnikov. In vendar so ravno rimski papeži in njihovi duhovniki največ dobrega storili za delavske trpine. Nobeden ne more tajiti, da so ravno papeži odpravili sužnost, da so za tlačane pri grajščakih brezštevilkokrat posredovali, da so ustanavljali v pouk in podporo prve šole, bolnišnice, hiralnice, zavetišča, romarske hiše, porodnišnice, najdenišnice in posojilnice. Vsi ti zavodi so otroci sv. cerkve; ona jih je vzredila s Kristusovim naukom in jih vzdržavala z njegovo ljubeznijo.

Ta Kristusov duh se ne more izgubiti, v rimskem papežu ima vedno tudi vidnega zastopnika. Sedajni sv. Oče bi se prav po pravici smeli imenovati »delavski papež«; saj ravno oni na vso moč skrbe, da bi se tistim, ki se živé z delom svojih rok, zboljšale razmere. Veliko nasprotnikov imajo pri tem. — Najpreje nasprotuje tista želja po zloznosti, ki vlada križem svet. Veliko jih je, ki bi radi brez dela obogateli; zato se lotijo vsega tudi najbolj prekanjenih zvičaj in pregreh, samo — delati se jim ne ljubi. Takim pravijo sv. Oče, da je človek vstvarjen za delo, da je delo posvečeno, ker je delala Mati Božja in ker je delal sam včlovečeni Bog. (Okr. o rožnem vencu z dné 8. septembra 1893). Zeljo po bogastvu kroté s tem, da kažejo pravo vrednost njegovo z ozirom na večnost in da učé, kako lahko postane revščina lepa in zaslužna za nebesa, ako se trpi po vzgledu Zveličarjevem.

Zraven pa razvozlavajo skrivnost, katere nobeden nejeverec umeti ne more, namreč zakaj ima delo za

človeka toliko težav. To izvira odtod, pravijo, ker je delo tudi kazni za greh. »V potu svojega obraza si bodeš služil svoj kruh«, te besede, ki jih je rekel Bog Adamu, bodo veljavne, dokler bode svet stal. Naj iznajdejo strojev, kolikor hočejo, naj preobrnejo vse, kar zdaj obstoji, težave in truda pa vendar delu ne bodo mogli odvzeti. Delati bodo morali ljudje do konca sveta in s tem pridobivati za svojo telesno natoro, česar potrebujejo, zraven pa odrajtovati davek za greh. Tako uče sv. Oče, ki pa posebno poudarjajo, da smo ljudje pred Bogom vsi jednaki in da mora krščanska ljubezen

premostiti prepad mej bogatini in reveži. Ravno v torek dne 15. maja so minula tri leta, kar so sv. Oče izdali znamenito okrožnico o delavskem vprašanju. Od tistega časa gre že mnogo na bolje. Verniki duhovskega in posvetnega stanu se združujejo dan za dnem po svetih papeževih naukih v pomoč trpečemu delavskemu ljudstvu. Prav je, da se spominja tudi slovensko ljudstvo, ki se skoraj brez izjeme živi od telesnega dela, te imenitne obletnice in da pri ti priliki ponovi obljubo večne zvestobe sveti katoliški cerkvi in njenemu vidnemu poglavarju.

Listek.

Dobro delo — lepše plačilo.

Strašno je razsajal vihar jesenskega popoldne v Nemškem morju med Francoskim in Britanijo. Iz daljine se čujejo nerazločni glasovi in kriki, ki prihajajo iz male ladije, katera se bori s strašnimi valovi.

Nekaj ribičev stoji na obrežju ter s strahom opazuje nesrečno ladijo, ki med glasnim vpitjem mornarjev kliče z glasnim brlitzanjem na pomoč. To niti na misel nikomur ne pride, da bi šel s čolnom na pomoč, kajti to bi bilo predrzno in nezmislno, gotovo smrt bi našel v valovih.

A vendar se je našel korenjak, ki se je kaj takega upal. Mož srednjih let skoči v čoln ter prosi pričujoče, naj gre še eden z njim, ker sam ne bode mogel v taki nevihti veliko opraviti. Toda nikogar ni, ki bi se drznil kaj takega.

Kar se prerije skozi množico dečko sedemnajstih let ter hoče v čoln. A tu stopi k njemu ženska v črnem oblečilu — njegova mati. »Francé«, mu jokaje reče ter ga k sebi potegne, »ne idi mi v gotovo smrt. Se ti li ne smilim jaz, nesrečna mati? Oče tvoj je že našel smrt v teh nesrečnih valovih, in celo njegovega trupla še nismo dobili. In zdaj me hočeš še ti zapustiti?«

»O mati, pusti me, naj grem, saj bodem gotovo prišel srečno nazaj. Bog in moj ljubi angelj varuh me ne bodeta zapustila. Pomisli na nesrečnike, ki se zdaj tam-le bore za življenje s kruto smrtjo!«

Ihtea ga poljubi mati in reče: »Pojdi, in angel varuh naj ti bode na strani!« Ni mogla več govoriti. Omedlela se zgrudi, in sosedje jo odneso v njeno hišo.

Francé skoči naglo v čoln k onemu možu, in precej odrineta. Saj je pa bil že tudi zadnji čas. Nesrečni parobrod je že izginjal pod valovi, a se zopet prikazal, videlo se mu pa je, da se ne bode več dolgo držal na gladini. Jambora so bila že vsa razlomljena.

Mali čoln z našima dvema junakoma so silni valovi strahovito sem ter tja drvili — in kmalu je izginil, kakor tudi ladija, gledalcem izpred oči.

Drug za drugim so počasi, z ramami majaje odhajali, in čez malo časa se je le čulo še burno pluskanje valov.

Drugo jutro bilo je morje že mirno, in ribiči so zopet prihajali drug za drugim na obrežje. Od daleč zagledajo nekaj čolnu podobnega, ki se pa vedno bolj zveksuje, in kmalu se pokaže včerajšni čoln z onima korenjakoma, ki neutrudoma veslata, in kmalu je čoln na obrežju.

Toda, glej! v čolnu nista sama, poleg njih sedita še dva druga možaka. Nista šla torej zastoj, prejela sta lepo plačilo.

Hrabri France pa ne hiti takoj k svoji, željno ga pričakuje materi, temuč on objetalje tujca in poleg njega veselja joka. A tudi pričujoči ribiči ostrmé, se čudijo tujcu in mu roko stiskajo. Vsi ga poznajo — bil je Francetov oče.

Dogovorili so se, da naj žalostni materi dvojno veselje prvi naznani Francé, ker bali so se, da bi slabo uplivalo na njeno zdravje, ako bi soprog kar precej, nepričakovano pred njo stopil.

V solzah prevelikega veselja objemlje srečna mati svojega Franceta.

»Mati, vam li nisem pravil, da se bodem srečno vrnil? O mati, vi bi se žalovali, zelo žalovali, ko bi jaz ne šel tje! Danes bi vi gledali na obrežju utopljeno truplo očetovo, a tako jih bodete še danes lahko objemali!«

»Ka — ka — kaj?«

»Da, mati! Z onim hrabrim možem sva z malim čolničem ravno takrat prihitela k nesrečni ladiji, ko se je razbila. Z največjim naporom sva rešila dva moža, in med njima — mojega očeta. »Takrat«, je pripovedoval oče zjutraj, ko smo po dolgih blodnjah naposled po umirjenem morju proti domu veslali, »ko sem lovil ribe, in ko je nastal nenadoma velik vihar, se mi je čoln o prevelikem tresku velikega vala razletel, sem blizu poldrugo uro z največjim trudom plaval in blodil po morju. Že bi kmalu omagal, ali od daleč zagledam ladijo, ki jadra ravno proti meni. Zelo začnem vpiti in klicati na pomoč, in res mornarji me slišijo, ladija začne iti bolj počasi, in z malim čolničem me na ladijo vzešó. Potem se odpeljem z njimi v bližnje mesto, kjer sem bival ravno šest mesecev. Včeraj zjutraj se pa odpeljem z

ladijo, katera je bila namenjena semkaj.* Tako so pripovedovali oče. Toda, ko je nastal tako strašen vihar, kakor ste videli, se je ladija potopila, in z njo tudi vsi mornarji, razun jednega in mojega očeta.*

Tu se pa vrata odpro, in rešeni oče plane v sobo, in trenotje, pa se že objemljeta mož in žena.

Tako je Bog obilo poplačal pogumnega dečka.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Kdaj kosimo? Čas košnje je jako različen, ravna se po legi travnika, po vrsti trave, po svojstvih zemlje. Splošno lahko rečemo, da kosijo prepozno. Izgovarjajo se, češ da je trava še premajhna, da mora porasti. Toda če pustimo, da trava doraste, dobimo sicer nekaj daljših, toda toliko manj vrednih bilk. Tako seno ni mnogo boljši od slame. Kadar je trava vsa srčna in zelena, takrat kosimo. Z'asti je škodljiva pozna košnja na travnikih, katere dvakrat kosimo. Ako se prva košnja odlašča, ne more otava odrasti in dobimo je mnogo manj.

Snaženje krav. Nekdo je poskusil koliko upliva ima snaženje na mlečnost krave. Spoznal je, da so imele krave za 4 do 8 odstotkov več mleka, ako so bile pridno snažene, kakor če se je snaženje opustilo. Tudi zdravje živine jako pospešujemo, ako jih pridno krtačimo.

Hren in njegovo pridelovanje. Nekateri pridelujejo hren na debelo po njivah, drugi samo po vrtilih. Posebno veliko ga pridelujejo na Moravskem. Za pridelovanje na debelo je treba, da mu poiščemo primerne njive in prikladnega podnebja. Hren ljubi hladno in viažno podnebje, pa ne zato, kakor da bi v suhi zemlji ne raste, ampak ker ga mrčesi v njej preveč nadlegujejo in mu vse perje prerijejo, da ne more veselo vspevati. Globoko oranje, dobra gnojitev: to mu ugaja. Še boljše rodi, če mu prilivamo gnojnice ali po leti vsaj vode. Nežnejši duh in okus dobi hren le, kadar hitro raste. Naglo se pa debelijo koreni, če smo dobro pognojili, globoko orali, če je hladno podnebje in vedno zadosti vlage. Kadar izkopavamo hren ostaja v zemlji mnogo tankih, dolgih korenov. Pozno jeseni jih moramo v 30 cm dolge kose porezati in ohraniti, spomladi pa posaditi. Hrenovi koreni se sade po 20 cm. vsaksebi in sicer tako globoko, da jim le glavice malo iz tal molijo. Kmalu požene koren 1—2 čevlja visoke liste, ki se povesijo na obe strani. Treba je pleti vse poletje. Potrebno delo je pa tole pri hrenu: Koren poganja silno rad mnogo postranskih koreninic, te je treba porezati brž, ko se začnejo debeliti in tako glavnemu korenu škodovati. Prst se odkoplje do spodnjih koreninic in se z roko, z rutico ovito posmučejo postranske koreninice, prst pa zopet zakoplje. Hren dalje raste, tudi ni treba misliti, da bi se radi tega posušil. Tako ga je treba večkrat osmukovati, ker poganja vedno novih koreninic. Če opuščamo to delo, odebelijo se postranski koreni, glavni pa ostane vedno jednako droban. Pozno v jeseni uvene listje in tedaj gredo hren kopati. Listje potrgajo,

hren izkopljejo ter mu spodnje korenine odrežejo. Koreni se shranijo v dobro klet do prihodnjega poletja.

Karbolinej v zelniku. Kadar smo posadili v zelnik salato, zelje in druga zelišča, vzemimo posodo s karbolinejem in spustimo nekoliko kapljic te tekočine v zemljo med posamezne rastline, kar lahko ponovimo čez 20 do 24 dni, ali pa po kakem deževnem dnevu. S tem ne bodemo odgnali le tolikanj škodljivih bramorjev, krtic, rovk, ampak ves zelnik ostane mnogo bolj čist. Omeniti pa moramo, da ne pride karbolinej na rastline, kajti vsaka od karbolineja zadeta rastlina ali popolnoma zamre, ali zamrjejo samo zadeti deli. Tudi miši, podgane, mravlje in druge živalice se preženejo s karbolinejem, v luknje ali druga svoja stanovišča.

Občnt zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske vršil se je dne 14. t. m. v dvorani mestne hiše. Zbralo se je do 100 udov, večinoma posestnikov. Tudi duhovščina, učiteljstvo in veliki posestniki so bili primerno zastopani. C. kr. deželno vlado je zastopal deželne vlade tajnik pl. Laschan, kateri je mesto vladnega svetnika Dralke odločen stalnim vladnim zastopnikom pri družbi. Deželni odbor je zastopal deželni glavar Detela. Družbin predsednik, cesarski svetnik gospod Ivan Murnik je ob 9. uri otvoril zborovanje. Pozdravil je vladnega zastopnika in deželnega glavarja, proseč jih, naj blagovoljno vsak svojem delokrogu podpirata delovanje prekornostne družbe. V svojem odgovoru zagotavljata oba zanimanje, katero ima vlada in deželni zastop za družbo. G. deželni glavar zlasti čestita družbi na nje napredku, ter pravi, da je posebno to veselo znamenje, ker ne narašča samo število udov, ampak da so podružnice tako pridne in delavne. Tajnik, g. Gustav Pirc poroča obsirno o društvenem delovanju v l. 1893, katero je 127. njenega obstanka. Njegovo poročilo se je brez ugovora z odobravanjem sprejelo. Član glavnega odbora g. Lenarčič, poroča o računskem sklepu za leto 1893 in o proračunu za leto 1895. Poročilo se je sprejelo brez ugovora. Po predlogu odbora se potrdi več na novo ustanovljenih podružnic. Izmed predlogov podružnic za danes omenjamo le važen predlog, naj se zakon o povzdigi govedarstva premeni. Dosedajni odbornik, knezoškofjski tajnik, š. g. Šiska je bil zopet voljen s 44 glasovi od oddanih 86 glasov. — Nekateri odborniki so, kakor se je slisalo pred in med zborovanjem, agitovali za Nemca grofa Barbo-ta, kateri je dobil 27 glasov.

Razne novice.

(† Župnik Anton Missia.) Dne 7. jun. ob 6. uri je umrl v Ljubljani preč. gosp. zlatomašnik in vpok. župnik Anton Missia, brat ljubljanskega prevzvišenega knezoškofa. Rajni je bil rojen 5. januarja 1818 v sv. Križu pri Ljutomeru na Štajarskem: posvečen je bil. l. 1842. Pokojnik je bil izredno priljuden in pobožen mož in v vsakem oziru dika duhovskega stanu. Bolan ni bil dolgo. Dne 6. jun. je še maševal. ob 10. uri napadle so ga prve slabosti, ki so napovedovale mrtvoud na možgane; ob dveh je bil previden s svetimi zakramenti, kmalu na to opečale so mu dušne moči in ob 6. uri zvečer sklenil je svoje bogoljubno življenje! — Naj v miru počiva!

(† Prelat Frančišek Kosar.) Dne 14. jun. pripeljali so iz Ike, kjer je nagloma umrl prelat mariborski Franc Kosar, truplo nepozabnega rajnega v Maribor. Ob 3. je bilo v stolni cerkvi slovesno blagoslovljeno in potem so ga pokopali na mestnem pokopališču. Drugi dan, v petek, dne 15. t. m. je bilo ob 8. slovesno cerkveno opravilo v stolni cerkvi. — Tako naznanjal je žalujoči mariborski stolni kapitelj, ki je izgubil v rajniku svojega ljubljenega od vse škofije spoštovanega dekana. — Slovenci žalujemo za njim, ki je takorekoč od zibelke slovenskega gibanja do svoje smrti vestno in požrtvovalno sodeloval pri razvoju našega naroda, živa priča njegovih veselih in žalostnih ur. Rodil se je dne 10. sept. 1823 v Braslovičah poštenim in pobožnim kmečkim staršem. Ker je imel v Novem Mestu strica frančiškana, je bilo lahko poslani pridnega in nadarjenega dečka v solo. Z izvrstnim vspehom je bil mej drugim tudi učitelj r. župnika Kóstina, katerega je navdušil za duhovski stan. Značajni, neustrašni pobožni mladenič, v nravnem obziru cvetek brez madeža, je vzrastle v prav tacega neupogljivega moža. Dne 15. sept. l. 1846 (ravno tistega leta, ko je postal Slomšek škof) je za labodsko škofijo bil v mašnika posvečen. Slomšek ga je posebno ljubil in ko je videl, kako vzorno opravlja svojo duhovsko službo po raznih krajih svojega delovanja, poklical ga je za špirtuvala v bogoslovnico.

S prihodom Kosarjevim v semenišče se pričinja nova doba v vzgoji duhovnikov v labodski škofiji. Sam vzgled vseh krepostij svečeniskih, je vnel mladim srcem ogenj za Boga in njegovo resnično, za sveto življenje, pa tudi za pozabljeni slovenski narod. Slomšku je bil desna roka in hvaležnost, ki nas vse navdaje do njega, zaslužuje tudi rajni Kosar, dolgoleten spovednik njegov. Pri snovanju družbe sv. Mohorja, bratovščine sv. Cirila in Metoda za spreobrnenje razkolnih Slovanov, pri Drobotnicah itd. vidimo povsod tudi Kosarja. Saj nam je tudi on nepopisno lepo naslikal rajnega svojega škofa delovanje: »Beseda v slavni spomin na slovstvene zasluge A. M. Slomškega l. 1862. A. M. Slomšek — in seinem Leben und Wirken 1863. A. M. Slomšek. Njih življenje in apostolsko delovanje v drobtincah 1863 itd.« Sploh je Kosarjevo slovstveno delovanje jako obširno. O teh spisih velja, kar je rekel sv. Tomaž Akv. o sv. Bonaventuri piscočem životopis sv. Frančiška: »Pustimo,

da svetnik svetnika opisuje.« Ze kot kanonik stolne cerkve je priobčil v družbi sv. Mohorja svojo »Nebeško hrano«, ki je najlepši in najboljši slovenski molitvenik. Krog njega so se vedno zbirali stajerski duhovniki in drugi domoljubi v posvete. Krog leta 1870 je bil tudi državni in pozneje deželni poslanec. Več let je že bolehal; vestno se je pripravljaj na smrt, ki ga gotovo ni našla nepripravljenega. Dne 10. jun. je zvečer se kot po navadi razgovarjal se s prijatelji, mej njimi s sem. podvodjo č. g. Z. Bohincem: po noči pa je na naglem umrl. O njem je že dolgo časa šel sloves po vsem Slovenskem: »Kosar je svetnik«; zato smemo pat tolažljivo upati, da imamo pri Bogu v njem priprošnjika in da se tudi o njem že spolnjene besede, ki jih je zapel njegov skofovski prijatelj Slomšek Vodniku v spomin:

„Kraljestvo nama bilo ni
Bogastvo tega sveta;
Slovenčna blišča in časti
Slovencem ne obeta.
Zaspam pa, da bodeva
V nebesih večno združena
Slovenci prav vesela
S Slovenci slavo pela.“

(Kanonično obiskovanje in birmanje.) Ker nameravajo prevzvišeni gospod knezoškof ljubljanski na svojem drugem kanoničnem obiskovanju posvetiti tudi novi veliki altar pri sv. Križu nad Litijo, vršilo se bode birmanje tako-le: 8. julija obiskovanje in birmanje v Šmarinem pri Litiji, 9. pri sv. Križu, 10. v Štangi, 11. v Zagorju ob Savi, 12. v Boštanju.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. administrator Josip Samide je dobil župnijo Rieg. Č. g. Anton Medved, kapelan v Šemiču, gre za kapelana v Črnomelj. Č. g. semeniški duhovnik Josip Koblar je nastavljen kot kapelan in Poklukarjev beneficijat v Gorjah.

(Sv. misijon) obhajal se je te dni Pod lipo pri Vrtniki. Vodila sta ga dva čč. oo. lazarista iz Ljubljane.

(Nova cesta Sodražica-Hrib) pričela se je te dni graditi, ker so vse dotične priprave dovršene.

(Nov kinč) dobila je pretekli teden vrhovska župna cerkev nad Idrijo, namreč dvoje po dva in pol metra visocih dragocenih oken s slikama sv. Cirila in Metoda.

(Služba božja na Brezjah.) V poletnem času je vsaki dan sv. maša ob 1/4 10. uri, vsako nedeljo pa služba služba božja ob 1/2 11. uri; ob Marijinih praznikih je sv. maša s pridigo tudi zjutraj ob 1/2 6. uri. — Delo pri gradnji nove cerkve na Brezjah je precej napredovalo, odstranile so se od kapele milostne Matere božje lesene stene za silo, tako da so sedaj nova cerkev s kapelico kaže v celotni lepoti. — Stroški za zidanje nove cerkve so tako narasli, da je pošel ves v ta namen nabrani denar (nad 120 tisoč gl.) in da se je moralo napraviti tudi precej dolga, da so se poravnali računi. Znaprej se večja dela ustavijo ter se bo z delom nadaljevalo le toliko, kolikor bo to mogoče z ozirom na mile darove, ki jih prinašajo na Brezje Marijni častilci.

(Nedeljski počitek.) Iz postojinskega okraja: 12. junija. Ravno je mesec dnj, kar smo čuli, da imajo

biti pri nas na deželi po ministerskem ukazu prodajalnice vsako nedeljo ob 3. uri popoldne zaprte. Nekateri so verujoč novinarjem iz spoštovanja do postav to storili, žalj da v svojo prevaro; bolj imoviti trgovci med njimi tudi župani, se za to povelje do sedaj še niti zmenili niso, radi tega so tudi prvi zapiranje opustili, jezeč se nad časopisi, kateri so dali temu povod. Zdaj se malo kdo verjame, da je ministerstvo o tem izdalo kak ukaz in kmalu se bode stvar popolno pozabila. — Ali bodo pač v to poklicani skrbeli, da se bode povsod spolnovala cesarska postava o nedeljskem počitku? Trgovec.

(Zidanje nove cerkve.) Iz Št. Jurja pod Kumom: Zidanje naše farne cerkve precēj dobro napreduje. Vreme nas pač nekoliko ovira, a že gre. Temelj je že dodelan in zidovje se je že začelo dvigati od tal. Staro cerkev smo že večinoma podrli, le zid v prednjem koru še stoji. Podiranje je dalo precēj težavnega dela, katero se pa le ni ustavilo krepkim vstrajnim rokam naših faranov. Delalo je vse, kar le količkaj gibati more. Bog daj svoj blagoslov!

Loterijske srečke.

Dunaj, 16. junija:	68.	1.	34.	48.	85.
Građec, 16. junija:	85.	54.	52.	14.	61.
Linc, 9. junija	21.	36.	86.	55.	33.
Trst, 9. junija	68.	40.	64.	73.	69.

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“ izide dne 5. julija 1894 zvečer.

Žejo

pagasimo najsigurneje in najceneje z dobrim in ukusnim

domačim vinom

(domača pijska)

kateri se prireja na najpriprostejši način iz predmetov, ki se dobje pri gosp. I. Sajovicu, trgovcu pri črnem psu na Murmem trgu v Građcu. Predmete za prireditev mošta razpošilja g. Sajovic vsak dan v velikih množinah po poštinem povzeju. Mnogo priznanih pisem in svedoč o dobroti tako prirejenega mošta. Mala postužnja zadolžka, da se vsako preditev pol štartina mošta valjajo predmeti le 6 gl. in višje. 142 (3-2)

Najcenejši in najboljši vir nakupovanja!

Ubald pl. Trnkóczy

lekar zraven rotovža v Ljubljani

priporoča:

Ovet zoper trganje (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gl. 25 kr.

Marijnceljske kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gl.

Planinski zeliščni ali prani sirop za odraslene in otroke; raztvarja stiz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gl. 50 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri zabasanju, skaznem želodcu. — Škatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 škatuljami velja 1 gl. 5 kr.

Redilna štupa za živino za se-tranjo potrebe pri kravah, konjih in prašičih. — Zavojček z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zavojčkov samo 2 gl.

Ovet za konje. Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretegu žil, stekanju neg, strpenju v beku, v križi itd., s kratka pri vnanjih boleznih in hlabih. — Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gl., pet steklenic z rabilnim navodom vred le 4 gl.

Vsa ta našeta in vsa druga zdravilna sredstva se dobijo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo. 144 (24-8)

Vsi stroji za kmetijstvo vinarstvo in moštartstvo!

Mlatilnice, vitla, triere
Dobne mline za žito
rennilnice za krma
Automatični
aparati proti porosenju
Uščilnice za vino
tlačilnice za sadje
mline za sadje

predmete za klet, sesalnice za vse namene, kakor v obli: vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštartstvo razpošilja v najnovjših, najboljših konstrukcijah

IG. HELLER, DUNAJ

2/2 Praterstrasse Nr. 40.

Dužje dostavljajo kataloge v zveščku in prostovoljno pošlje vzorce in podrobne podatke

Najkvalitetnejši pogoj. — Jamstva. — Stroji se dajo na poskušnje.

Cena se se znova znižala! — Protopovalcem znatna popust!

Na prodaj je

prav pod ugodnimi pogoji v Kozarjah pri Dobrovi

hiša št. 19 z hlevom,

pedem, sadnim vrtom, travnikom in njive vred.

Natančneje pogoje pove

2-8 153

Mihael Škof v Bokalcih

P. Dobrova.

9 zlatih, 13 srebrnih kolajz

9 častnih in priznanih diplom

Kwizdov IX 126 (8-4)

136 20-5

korneuburški živinoredilni prašek
za konje, govedo in ovčad.
Škatlja 70 kr., pol škatlje 35 kr.

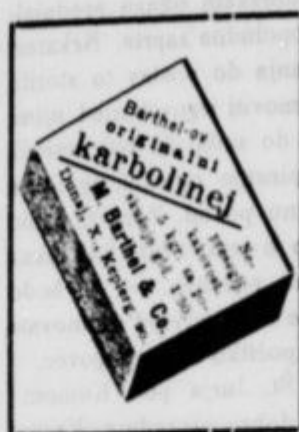
Z najugodnejšim uspehom rabi se že 40 let v vseh vedik hlevih proti pomanjkanju sile, slabemu prebavljenju, v zboljanje krasnega in izdatnejšega mleka.

Glavna zaloga:

Pri naj se na varstvene smake in shleva le **Kwizdov** Korneuburški živinored. prašek.

Franz Iv. Kwizda
s. in kr. avstro-ugarski in kralj. rumunski državni zaidnik
Okrešna lekarna
v Korneuburgu pri Dunaji.

Pristen dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah avstro-ugarske države.

Vsako

kateri rabi odlikovano zelodčevo tinkturo lekarne **Piccoli-Jeva** pri angelju v Ljubljani, si ohrani zdrav in krepak zelodče, lahko prebavlja jedila in se obrani zaprtju telesa.

Cena steklenici je 10 nevoev.

Vnarnja naročila razpošilja proti povzetju zneska.

148 24 4

Na Najvišje povelje Nj. c. in kr. apostolskega veličanstva.
Bogato oskrbljena po c. kr. ravnateljstvu loterijskih dohodkov
zajambena

XXIX. državna loterija

6 za civilne dobrodelne namene.

3135 dobitkov v skupnem znesku 170.000 gld. in stoer: 1 glavni dobitok s 60 000 gld. z dvema preddobitkoma in dvema podobitkoma à 500 gld. 1 glavni dobitok s 30 000 gld. z 1 preddobitkom in 1 podobitkom po 250 gld., 2 dobitka po 10 000 gld., 10 dobitkov po 1000 gld., 15 dobitkov po 500 gld., 100 dobitkov po 100 gld. naposled serijski dobitki v skupnem znesku 30 000 gld. — Žrebanje se bo vršilo nespreklicno dne 21. junija 1894. — Srečka stane 2 gld. avstr. velj.

Podrobnejša dobitila ima igralni načrt, ki se dobiva brezplačno s srečkami pri oddelku za državne loterije Dunaj, L. Riemergasse 7, II. Stock, im Jakobberhofe, kakor tudi po mnogih prodajalnicah. — Srečke se pošiljajo poštnine proste.

Na Dunaju, v marcu 1894.

176 6-6

C. kr. ravnateljstvo loterijskih dohodkov,
oddelek državne loterije.

Hiša na prodaj!

z gospodarskim poslojem, poljem, gozdi in travniki vred. Vse v najboljšem stanu, poleg zelo obiskovane ceste v velikem Mengšau hiš. št. 128.

Prodaj prostovoljno iz lastne roke posestnik 154 3 2

Janez Zalokar.

Na prodaj je iz proste roke

mala kmetija

obstoječa iz hiše, pri kateri je lepa vinska trta in nekoliko vrta za zelenjavo, Mizo dva orala njiv, en oral travnika, dva orala gozda, nekoliko sadnega drevja in druge gospodarske poslopje. Kmetija leži na lepi, ravni, solnčni legi, in je oddaljena ure hoda od trga in železniške postaje Sernice.

Pogoji in cena se izve pri lastniku, vas Čajne, hiš. številka 24. 157 3 2

Zahvala.

Z dnem 3. aprila t. l. je veliki požar vse moje poslopje popolnoma uničil. C. kr. priv. zavarovalna družba

„Avstrijski Phönix“ na Dunaju,

pri kateri so bila poslopja zavarovana, mi je škodo precej cenila in vso odškodnino v znesku 1570 gld. avstr. velj. izplačala. Za to kulantno postopanje se imenovani družbi javno zahvaljujem in jo vsakomur prav toplo priporočam.

V Zalogu, dne 15. maja 1894.

164 1

Marija Sajé,
posestnica.

V imenu cele občine se občinsko predstojništvo za tako natančno in točno izplačo zavarovalnine zahvaljuje.

Občinsko predstojništvo v Šmarjetli na Dolenjskem,
dne 15. maja 1894.

Franz Ferkol s. r., župan.

Anton Weiss s. r.,
svetovalec.

Josip Zalokar s. r.,
svetovalec.

Išče se cestar

(Wegmeister)

za progo od cerkve
sv. Petra v Ljubljani do Zaloga.

Mesečna plača 18 gld.

Oglasi naj se pri načelniku cestnega odbora gosp. Kaučiču v Medvodah. 163 3-1

Jedino pristna
Kneippova sladna kava
bratov Ulz

v rudečih, stiroglatih zavitkih se dobiva v Ljubljani pri M. Wagnerjevi vdovi in v vseh specerijskih in konsumnih prodajalnicah. 135 (20-3)

12

Domača, zanesljiva tvrdka!

Tovarniška zaloga pristnih švicarskih izdelkov!

Najboljše in najcenejše
žepne in stenske ure
ure budilnice

zlate, srebrne in nikelnate verzije, meda-
 ljone, prstane, zapestnice, naprane igle
 184 prodaja in ima v zalogi 18-7

FR. ČUDON

v Ljubljani Mesni trg, naspr. roteržu

Popravlja tudi najtežavnejša izvršuje
 tekem 14 dni. — Za blago pri njem kup-
 ljeno istotako za natančno popravo jamči.

Ceniki s podobami so franco na razpolago.

Dunajske srečke po 1 krono. — Žrebanje že 12. julija.

5 glavnih dobitkov po 10.000 kron.

2 Srečke priporočila 315 8

„**MERCUR**“, menjalnična delnična družba
 na Dunaju, Wollzeile 10.

Ces. kralj. privil.

zavarovalna družba

„Avstr. Feniks“ na Dunaju.

Vplačane delnice in druga jamstva družbe znašajo čez

štiri in pol milijona goldinarjev avstr. velj.

Družba zavaruje:

proti škodi po toči.

Pogoji so **jako ugodni in uvedene najnižje stalne premije**, ne da bi bilo treba pozneje **kaj doplačati**; ako tisti, ki želi svoje pridelke proti toči zavarovati, ne more precej zavarovalnine plačati, **dovoli se mu obrok do konca septembra 1894.** — Škode se hitro in pošteno cenijo ter precej izplačajo.

Kdor bi želel **zastopstvo prevzeti**, naj se obrne do **generalnega zastopstva v Gradcu**, katero daje radovoljno vsakršna pojasnila v zavarovalnih zadevah ali pa do

287 2

glavnega zastopstva v Ljubljani,

Kongresni trg števil. 17 (v novem uršalinskem poslopju).

Zaloga in zavod za izvršitev civilnih in duhovniških oblek za prečastito duhovščino

„pri rudečem križu“,

Viljema Skarda

IV., Wattergasse 1, Dunaj, IV., Favoritenstrasse 28

prilporeča za pomlad in poletje 1894:

Civilno in duhovniško ter redovniško obleko za duhovnike

ket: Havelok, vrhne suknje, duhovniške suknje
l. t. d.

108 24-18 **Liturgično opravo**

zatančeno po cerkvenih predpisih izvršeno:

bireta, kolarje, naprsnice, vsakovrstne duhovniške čopice. — Paramente preskrbuje po najnižji ceni.

Izvršuje se točno, iz najboljšega trpežnega blaga, natančno izdelano; neugajajoče vzame se nazaj.

Wiederholer

Jas! Plačuje se tudi na obroke. — Blago po meri je na razpolago. — Ceniki in vzorec na zahtevo brezplačno. 211

**Podfosfornasto-kisl
apneno-železni sirup**

prilporeča lekarničar Julij Herbabny na Dunaju.

Ta že 22 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najboljše priporočani in pripravljani prsi sirup raztaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prilajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. Cena steklenice Herbabnyevega apneno-železnega sirupa je 1 gl. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polovičnih steklenic ni.)

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi ime in, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 22 let obstoječega podfosfornasto kisllega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj

le soraj vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Pazi naj se tudi na to, da je zraven stoječa oblastveno protokollirava varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se kapeljati niti z nižjo ceno, niti z družimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 599 20—20 97 14 20

Osrednja razpokijalnica za provinije: na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit“ JULIJA HERBABNY-ja, Neubau Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gospodje lekarničarji: V Ljubljani J. Svoboda, Gab. Piccoli, Ubald pl. Trnkóczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju: J. Kupferschmid, Baumbachovi dediči; na Reki: J. Gemeiner, G. Prodam, A. Schindler, Ant. Mizzam, lekarničar, F. Prodam, M. Mizzam, drug; v Brezjah: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd): E. Müller; v Celovcu: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kommer, A. Egger v Novem mestu: A. pl. Sladovič; v St. Vidu: A. Reichel; na Trzinu: A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Suttina, B. Biasoletto, J. Seravalle, E. v. Leutenburg, P. Prendini, M. Ravasini; v Beljaku: P. Scholz, dr. K. Kumpf; v Črnomlju: J. Blažek; v Velikovecu: J. Jobst; v Wolfsbergu: J. Huth.

Priporočilna molitvena knjiga

Marija sedem žalosti

Dobiva se po 80, 90 kr. ter po gl. 1, in gl. 1'10, 1'20. Po pošti 5 kr. več pri

J. Bonaču

knjigovezu v Ljubljani.

2

Sil. Kneipp

Previdnost!

626 24—11

Objava.

Sladna kava, katero izdeluje tvrdka Frana Kathreinerja in naslednikov v Stadlau-Dunaju, ima zares pred drugimi izdelki merodajno prednost, da ima prav kavi podoben okus in je torej najboljše nadomestilo za zdravju škodljivo navadno kavo.

Jaz torej morem vsakemu priporočati popolnoma okusni in zdravi Kathreinerjev izdelek in opetovčno izjavljam, da sem zaradi teh prednostij dal gospodu Francu Kathreinerju pravico, pod mojim imenom svoj slad, kavo v celih zrnih, prodajati, zato je nima nobena druga firma jedine pravice posluževati se mojega imena. S. Kneipp, kat. župnik.

Tudi kbt dodatek k navadni kavi se Kathreinerjevi Kneippa sladni kavi odkazuje prvo mesto, ker ima svojstva, katerih dosedanji surogati nikogar nimajo. 11

Vzemite le bele originalne zavitke s podobo gosp. Kneippa in z imenom **Kathreiner!**

V vsaki župniji ali občini

se nastavi razumna, spoštovana in denarno gotova oseba kot

zaupnik

z dobrim postranskim za-
služkom.

Pismena vprašanja pod
„201.191.“ Graz, postlagernd.
10 10 113